

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2024-10-16
Stockholm

Mål nr
P 12048-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-09-07 i mål nr P 1495-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Region Gotland
2. E.T.
3. O.T.
4. T.T.
5. T.TI.

Motpart

1. K.A.N
2. I.A.
3. J.A.
4. T.N.

Dok.Id 2115505

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

5. C.R.

6. J.R.

SAKEN

Detaljplan för X i Gotlands kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Regionfullmäktiges i Region Gotland beslut den 19 september 2022, RF § 141, dnr RS 2022/726, att anta detaljplan för X.

BAKGRUND

Regionfullmäktige i Region Gotland beslutade den 19 september 2022 att anta en detaljplan för X. Beslutet överklagades av flera berörda sakägare. Regionen överlämnade fem överklaganden till Mark- och miljödomstolen som fastställde detaljplanen genom en dom den 15 februari 2023 i mål nr P 7366-22. Domen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som den 1 juni 2023 beslutade att inte meddela prövningstillstånd (mål nr P 2986-23).

Efter att mark- och miljödomstolen hade fastställt detaljplanen överlämnade regionen överklaganden från ytterligare sex berörda sakägare och beskrev att dessa hade kommit in i rätt tid men att regionen av förbiseende inte hade lämnat över dem till mark- och miljödomstolen tidigare. Mark- och miljödomstolen prövade överklagandena och hävde regionens beslut att anta detaljplanen genom en dom den 7 september 2023 i mål nr P 1495-23. Regionen, E.T., O.T., T.T. och T.TI. har nu överklagat mark- och miljödomstolens dom.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Region Gotland har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Regionfullmäktiges i Region Gotland beslut att anta detaljplanen.

E.T., O.T., T.T. och T.TI. (E.T. m.fl.) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Regionfullmäktiges i Region Gotland beslut att anta detaljplanen.

J.A. har godtagit att detaljplanen fastställs.

K.A.N, I.A., T.N., C.R. och J.R. (K.A.N m.fl.) har motsatt sig ändring av mark- och miljö-domstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Region Gotland har anfört i huvudsak följande. Av underlaget till detaljplanen framgår att dagvattnet kommer att hanteras inom X. Det framgår tydligt att dagvatten vid höga flöden leds genom befintliga dagvattendiken och ledningar norrut. Det är klarlagt att fastigheterna ost/nordost om planområdet inte kommer påverkas negativt av den föreslagna exploateringen eller till följd av dagvattenhanteringen. Det föreligger inte någon sådan brist i underlaget till detaljplanen som skulle kunna föranleda att beslutet om antagande upphävs. Av utredningsunderlaget, benämnt PM Mark- och vattenförhållanden, framgår att yt- och grundvattenförhållandena endast marginellt påverkas av en exploatering i enlighet med detaljplanen och att fastighetens hydrologiska status inte förändras. Av genomförandebeskrivningen framgår att avtal har tecknats med de fastigheter på vilka dagvattendiken finns och avvattnar detaljplanområdet.

E.T. m.fl. har anfört i huvudsak följande. Frågan om dagvattenhanteringen och möjligheten att bygga bostäder med hänsyn till hydrologiska förhållanden har varit central i planarbetet och studerats med hjälp av ledande experter. Syftet har varit att optimera dagvattenhanteringen för att bevara områdets hydrologiska status. Utgångspunkten för dagvattenfrågorna i detaljplanen har från början varit att dagvatten ska omhändertas lokalt och att dagvattenavledningen från området ska ske på samma sätt som idag. För att förbättra möjligheterna att omhänderta dagvatten finns planbestämmelser om att byggnader inte får ha källare och grundläggning ska ske med platta på mark med en angiven lägsta nivå över nollplanet. Eftersom allt dagvatten ska omhändertas lokalt kommer dagvattenflödet till mark utanför planområdet inte förändras.

K.A.N m.fl. har anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen har framfört att det finns kvarstående synpunkter avseende markavvattning som kan påverka planens genomförande. Någon dispens för markavvattning har inte sökts. Region Gotland har brustit i hanteringen vid framtagandet av detaljplanen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Till skillnad från mark- och miljödomstolen bedömer Mark- och miljööverdomstolen att kommunen har utrett frågan om hantering av vatten inom planområdet och eventuella effekter på mark utanför planområdet på ett godtagbart sätt. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att förutsättningar för hanteringen av vatten har reglerats i tillräcklig utsträckning i detaljplanen samt att kommunen har visat att marken är lämplig att bebygga. Det har inte i övrigt framkommit någon omständighet som utgör skäl för att upphäva nämndens beslut. Mot denna bakgrund ska mark- och miljödomstolens dom ändras och beslutet att anta detaljplanen fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Caroline Hedvall Klostermark, tekniska rådet Carina Nordström och hovrättsrådet Johanna Fernlund, referent.

Föredragande har varit Jennifer Jarebro.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-09-07
meddelad i
Nacka

Mål nr P 1495-23

PARTER

Klagande

1. K.A.N
2. T.N.
3. I.A.
4. J.A.
5. C.R.
6. J.R.

Motparter

1. Region Gotland
2. E.T.
3. O.T.
4. T.T.

Dok.Id 830369

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

5. T.TI.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Region Gotlands beslut den 19 september 2022 i ärende nr RS 2022/726, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för X i Gotlands kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Region Gotlands beslut den 19 september 2022, RS 2022/726, att anta detaljplan för fastigheten X.

BAKGRUND

Region Gotland beslutade den 19 september 2022 att anta detaljplan för X. Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar för byggande av sex bostäder, som en anpassning till den markanvändning som gäller för omgivande bostäder.

Antagandebeslutet har nu överklagats av K.A.N, T.N., I.A., J.A., C.R. och J.R..

Detaljplanen har tidigare varit uppe för prövning hos mark- och miljödomstolen avseende andra överklaganden, se mål nr P 7366-22.

YRKANDE M.M.

Klagandena har, som det får förstås, yrkat att detaljplanen ska upphävas. De har till stöd för yrkandet anfört i huvudsak följande.

Vid bedömningen av om marken är lämplig ska kommunen särskilt ta hänsyn till bland annat översvämning och erosion. Det framgår inte av planbeskrivningen att detta har beaktats. Regionen har bedömt att ingen miljökonsekvensbeskrivning behövs, även om länsstyrelsen Gotland uppger att det inte är styrkt att dispens för markavvattnings inte kommer att behöva sökas hos länsstyrelsen.

Det finns flera områden utanför planområdet där ytvatten kan förekomma. Av ”PM Mark- och vattenförhållanden” framgår tydligt att man inte har beaktat några fastigheter öster om planområdet, även om det av planbeskrivningen framgår att planområdet har en svag lutning mot nordost.

Det är vidare inte visat hur ansvaret för drift och underhåll ska hanteras.

Region Gotland, E.T., O.T., T.T. och T.TI. har beretts tillfälle att yttra sig.

DOMSKÄL

Av handlingarna framgår att detaljplaneärendet påbörjades hos regionen före maj 2011. Av övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900), punkt 2, följer att den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, därför är tillämplig.

Att planlägga användningen av mark och vatten är en kommunal angelägenhet (1 kap. 2 § ÄPBL). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Enligt 1 kap. 5 § ÄPBL ska vid prövning av frågor enligt lagen både allmänna och enskilda intressen beaktas, om inte annat är särskilt föreskrivet.

Av 2 kap. 1 § första stycket ÄPBL framgår att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 2 kap. 3 § första stycket ÄPBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. jord-, berg- och vattenförhållandena, möjligheterna att förebygga vattenföroreningar samt risken för olyckor, översvämning och erosion.

Den överprövning som domstolen nu ska göra innebär en kontroll av om kommunens beslut ryms inom det handlingsutrymme som kommunen har enligt bestämmelserna i ÄPBL och de krav som kan ställas på beslutsunderlag och beredningsförfarande (se bl.a. prop. 2009/10:215 s. 86 f., jfr Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2013:47 och MÖD 2014:12).

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Klagandenas invändning i målet tar sikte på att underlaget i planprocessen varit bristfälligt. De har uppgett att det av den dagvattenutredning som tagits fram under

planprocessen inte framgår hur de nedströms liggande fastigheterna nordost om planområdet påverkas av den föreslagna exploateringen. Efter en genomgång av handlingarna i planärendet instämmer domstolen i denna synpunkt. Det framgår av ärendet att fastigheten inom planområdet tidvis är översvämmad och att nuvarande avvattning av området inte är tillräcklig. Vidare beskrivs de åtgärder som ska vidtas för att omhänderta och avleda dagvattnet från planområdet. Emellertid saknas utredning som möjliggör en närmare bedömning av hur de klagandes fastigheter påverkas av planens genomförande när det gäller dagvattenhanteringen. Att denna aspekt inte beaktats utgör en sådan brist i beslutsunderlaget som utgör skäl att upphäva planen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 28 september 2023

Magnus Hermansson

Ylva Kvist Trelje

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Magnus Hermansson, ordförande, och tekniska rådet Ylva Kvist Trelje. Föredragande har varit beredningsjuristen Nils Hjort.